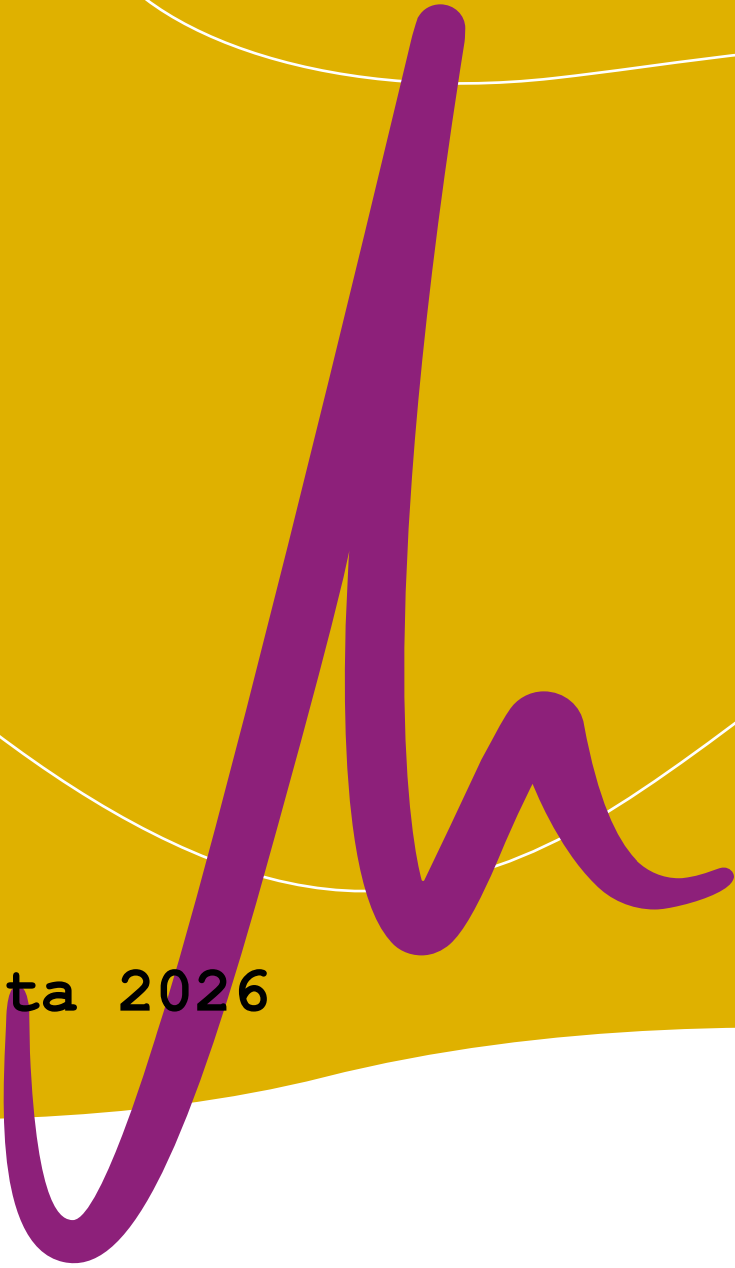

Kadernota 2026

maashorst

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
Bestuurlijke hoofdlijn	6
Financiële hoofdlijn	9
Toelichting structureel financieel beeld	14
Toelichting incidenteel financieel beeld	20
Bijlage 1. Sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029	22
Bijlage 2. Reeds genomen raadsbesluiten	26
Bijlage 3. De drie financiële pijlers	27
Bijlage 4. Financieel technische uitgangspunten 2026	28

Inleiding

Inleiding/aanbieding Kadernota 2026

Aanbieding Kadernota 2026

Met dit voorstel leggen wij u de kadernota 2026 voor. Daarin schetsen wij de financiële kaders die we hanteren voor het opstellen van de programmabegroting 2026. Wij presenteren uw raad graag de richting die wij voor de toekomst van Maashorst voor ogen hebben en schetsen daarbij ook de behorende financiële consequenties.

Een structureel sluitende meerjarenbegroting is daarbij voor ons als college een belangrijk streven. Dat hebben we ook zo opgenomen in ons bestuursakkoord. Met de zogenaamde ravijnjaren waarmee gemeenten vanaf 2026 worden geconfronteerd is het ook voor ons niet mogelijk om een programmabegroting te presenteren waarin de jaren 2026 tot en met 2029 structureel sluitend zijn. Onze doelstelling is om een structureel sluitende programmabegroting met ingang van 2029 voor te bereiden. Zoals bij u bekend zijn we niet gaan afwachten of het Rijk de gemeenten gaat compenseren, maar hebben we zelf actie ondernomen. U bent al geïnformeerd over de processtappen van het project 'Sluitend maken meerjarenbegroting Maashorst' via een raadsinformatiebrief. De eerste resultaten zijn opgenomen in het meerjarenbeeld.

Leeswijzer

We beginnen deze kadernota met de bestuurlijke hoofdlijn. Daarin geven we als college aan welke richting we voor onze gemeente zien. Deze richting hangt samen met de grote maatschappelijke opgaven waarvoor wij als overheid staan, en hoe wij daarmee om willen gaan.

In de financiële hoofdlijn zetten we de keuzes op een rij die bij deze richting horen. Deze twee hoofdstukken vormen samen de kern van de kadernota. Graag gaan wij hierover in gesprek met u als raad.

In het hoofdstuk 'Toelichting op het financieel beeld' leggen wij uit wat de structurele en incidentele gevolgen van deze keuzes zijn.

In de bijlagen vindt u verschillende onderdelen die de financiële keuzes in deze kadernota aanvullen of onderbouwen.

Bijlage 1: bevat de uitwerking van processtap 2 van het sluitend maken van de meerjarenbegroting 2026-2029. Dit betreft een inhoudelijke verkenning waarvoor nog geen bestuurlijke keuzes zijn gemaakt.

Bijlage 2: geeft een overzicht van al genomen raadsbesluiten. Deze onderwerpen hebben financiële consequenties en zijn al eerder door uw raad vastgesteld.

Bijlage 3: bevat de financiële en technische uitgangspunten die zijn gebruikt bij het opstellen van deze kadernota. Hiermee geven we inzicht in de rekenbasis en aannames achter de cijfers.

Deze bijlagen zijn bedoeld als aanvulling op de hoofdlijnen en geven u als raad de context voor verdere besluitvorming.

Bestuurlijke hoofdlijn

Bestuurlijke hoofdlijn

Voor u ligt de kadernota 2026 – 2029 van de gemeente Maashorst. Bij het verschijnen van deze kadernota is het laatste jaar van de eerste bestuursperiode van de gemeente Maashorst aangebroken. Dit college gebruikt dit laatste jaar van de bestuursperiode vooral voor het zo volledig mogelijk uitvoeren van het bestuursakkoord. Tegelijkertijd moeten we anticiperen op actualiteiten en ontwikkelingen. Tenslotte willen we het spreekwoordelijke huishoudboekje van de gemeente zo goed mogelijk overdragen aan een nieuwe gemeenteraad en een nieuw bestuur. In tijden van financiële krapte voor gemeenten vraagt dat om het maken van keuzes. Hiertoe doen we in deze kadernota enkele voorstellen. Graag gaan we met de raad in gesprek over die opgaven voor en in Maashorst. Dat geeft ons de kaders voor het opstellen van de programmabegroting 2026.

Realisatie ambities en plannen ligt op koers

We liggen nog steeds uitstekend op koers om de afgesproken ambities in ons bestuursakkoord uit te voeren. Dat heeft onze volledige aandacht. Met nog een klein jaar voor de boeg, hebben we inmiddels het uitvoeringsprogramma grotendeels gerealiseerd of is er met projecten en plannen een start gemaakt. Plannen die het voorzieningenniveau in onze gemeente hooghouden en ervoor zorgen dat Maashorst die fijne en groene gemeente is waar je graag woont, werkt en verblijft. Het realiseren van die ambities lukt dankzij een plezierige en coöperatieve samenwerking met de gemeenteraad, met onze partners in het maatschappelijke veld, een actief en betrokken MKB, onze inwoners en dankzij een hardwerkende ambtelijke organisatie.

Stevige onderhandelingen met Rijk

Het lijkt wellicht dat er voor Maashorst geen vuiltje aan de lucht is. Niets is echter minder waar. Ook Maashorst krijgt te maken met de inmiddels beruchte ravijnjaren omdat het kabinet voornemens is het gemeentefonds met maar liefst € 2,4 miljard te korten. Als die plannen realiteit worden, komt 75% van de gemeenten in Nederland in de rode cijfers terecht en zijn er onvoldoende middelen om de taken voor onze inwoners naar behoren uit te voeren. Onder andere via de VNG hebben wij onze zorgen hierover kenbaar gemaakt en is er veelvuldig overleg geweest tussen het Rijk en gemeenten in een poging om tot afspraken te komen om de grote opgaven in Nederland gezamenlijk uit te voeren. De door het kabinet gepresenteerde Voorjaarsnota lijkt zeer beperkt gehoor te geven aan de noodkreten van de gemeenten dat we geconfronteerd worden met grote tekorten door op het gemeentefonds te korten. Na veelvuldige gesprekken en een stevige lobby via onder andere de VNG zijn in de voorjaarsnota door het kabinet middelen toegezegd voor de jeugdzorg. Voor de korting op de uitvoeringskosten voor klimaatbeleid, inburgering, schuldenproblematiek, beheer en onderhoud en de bezuinigingen op het gebied van woningbouw en verduurzaming is het kabinet niet tegemoetgekomen aan onze oproep en blijft een disbalans bestaan tussen de taken die we als gemeenten van het Rijk overnemen en de middelen die het kabinet daarvoor beschikbaar stelt. Dit maakt dat we als gemeenten nog steeds voor een grote financiële uitdaging staan om de taken die we hebben naar behoren en binnen de beschikbare middelen uit te voeren. Die disbalans is ook in deze kadernota zichtbaar.

Discipline vasthouden

Dankzij een solide financieel beleid in de afgelopen jaren, is het ravijn voor de gemeente Maashorst minder diep dan voor onze collega-gemeenten. Ook dat is het resultaat van een coöperatieve samenwerking met uw gemeenteraad. Vorig jaar heeft uw raad ingestemd met een aantal structurele dekkingsmaatregelen waaronder het inzetten van een deel van de algemene reserve, het niet

indexeren van algemene budgetten en het verhogen van de OZB. Daarnaast heeft uw raad vorig jaar over de hele breedte gehoor gegeven aan onze oproep om terughoudend te zijn met het opnemen van nieuwe financiële wensen. Mede door die opstelling van uw raad is het tot nu toe gelukt om geen ingrijpende bezuinigingsmaatregelen te hoeven nemen. De huidige financiële situatie vraagt ook dit jaar om het strikt handhaven van het principe 'nieuw voor oud'. Nieuwe wensen of plannen moeten financieel gedekt worden als daar een ander plan of project voor 'sneuveld'. Er is eenvoudigweg geen financiële ruimte voor nieuwe plannen. U vindt in deze kadernota dan ook geen nieuwe wensen of ambities van dit college. En ook dit jaar vragen wij uw raad om dit principe bij de algemene beschouwingen strikt te handhaven ondanks dat de verkiezingen bij de behandeling van de programmabegroting op de achtergrond al een rol zullen spelen. Door nu terughoudend te blijven met het indienen van nieuwe wensen, kunnen we samen voorkomen dat bezuinigingen in programmabegroting 2026 toch nodig zijn. Naast terughoudendheid met nieuwe wensen, doorlopen wij op dit moment ook een traject in de organisatie om meer ruimte in onze begroting te creëren door per beleidsterrein te zoeken naar effectievere manieren om te werken en om het ambitieniveau indien noodzakelijk bij te stellen. Meer over de eerste resultaten van dit traject volgens de zogenaamde 'watervalmethode' leest u in de financiële hoofdlijn van deze kadernota.

Nog veel ambities

We begrijpen dat dit geen plezierige oproep is. Het is heel goed toeven in Maashorst, maar ongetwijfeld ziet uw raad volop mogelijkheden om onze gemeente nog mooier en sterker te maken. Uw raad kent dit college als vooruitstrevend en ambitieus. De afspraak om geen nieuwe plannen en ambities in deze kadernota op te nemen, maken wij als college dan ook tandenknarsend en met tegenzin. Hadden we de financiële ruimte ervoor, dan had u in deze kadernota bijvoorbeeld voorstellen gezien voor het voorzetten van het project 'vitale vakantieparken' om onwenselijke en onveilige situaties op enkele vakantieparken goed aan te kunnen pakken. Lagen er al concrete voorstellen voor de aanpak van het Sportpark in Uden om de voorzieningen voor onze sportende inwoners te verbeteren. Waren we eindelijk van start gegaan met de aanpak van het Mondriaanplein in het centrum van Uden. Of een snellere en bredere uitrol van het programma Sterke Sociale Basis, het programma waarbij mensen voor elkaar zorgen en elkaar helpen waarbij ze indien nodig worden bijgestaan door een professional om preventief en laagdrempelig hulp te verlenen. Ook waren we graag met nog meer snelheid aan de slag gegaan met het ontwikkelen van woningbouwplannen voor waar oudere inwoners en jongeren met een zorgbehoefte samen kunnen wonen midden in onze dorpskernen en vlakbij voorzieningen. De snelle beschikbaarheid van woningen specifiek voor deze doelgroepen is belangrijk zodat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen maar zijn financieel complex omdat ze vaak een exploitatietekort kennen. Voor deze ambities ontbreken in deze periode helaas de financiële middelen. We leggen deze plannen en ambities echter niet naast ons neer, we brengen ze actief bij uw raad onder de aandacht zodat ze in een volgende bestuursperiode wellicht met snelheid opgepakt kunnen worden.

Acute vraagstukken

Naast de druk op de beschikbare financiële middelen, wordt onze beschikbare ambtelijke en bestuurlijke aandacht en capaciteit ook opgeëist door actuele ontwikkelingen die we niet hadden geprogrammeerd in het uitvoeringsprogramma voor deze periode, maar die wel om actie vragen. Het migratievraagstuk is daarvan een sprekend voorbeeld. Als zich nieuwe vraagstukken voordoen die we niet vooraf hadden voorzien maar die wel om actie vragen, dan kan dat gevolgen hebben voor bestaande projecten. Daarover zullen we dan als raad en college het gesprek moeten voeren om te komen tot liefste breed gedragen oplossingen.

Actief inspelen op kansen

Dat we niet alle bestuurlijke ambities op dit moment kunnen realiseren, heeft ook te maken met de druk op de ambtelijke organisatie. Die is nog steeds groot mede veroorzaakt door de krapte op de arbeidsmarkt. Uw raad heeft vorig jaar een structurele en incidentele impuls toegekend om de ambtelijke organisatie klaar te maken voor de toekomst. Die impuls heeft het mogelijk gemaakt om een aantal 'vergeten functies' in te vullen en een ontwikkelprogramma voor de organisatie op te zetten. Desondanks blijft het een uitdaging om de juiste mensen aan onze organisatie te kunnen binden. Als gemeenten beconcurreren we elkaar om de juiste planeconomen, mobiliteitsexperts en projectleiders uit de arbeidsmarkt te vissen. Een arbeidsmarktcampagne met de aansprekende titel 'Pak de Ruimte' moet eraan bijdragen dat we vacatures structureel kunnen invullen en de inhuur van externe arbeidskrachten terug te brengen zoals aan uw raad toegezegd. Daarnaast zien we als college kansen om ambities te realiseren met middelen die via de Regiodeal beschikbaar komen. Dit vraagt om cofinanciering onzerzijds, maar met deze investering kunnen we actief inspelen op kansen waarmee de cofinanciering vervolgens als 'verdubbelaar' fungeert.

Klaar voor de toekomst

Onderdeel van de ontwikkeling van de organisatie is ook dat we op een andere manier met elkaar en met anderen gaan samenwerken. Opgaves waar we als maatschappij voor staan worden tenslotte steeds complexer. Het vraagt om een toekomstgerichte en integrale aanpak waarbij we als gemeente scherp focussen op wat er op ons afkomt zodat we met lef en inzet van innovatie inspelen op kansen die zich voordoen. Het visietraject Maashorst 2050 dat we op dit moment samen met uw raad en een groep betrokken en enthousiaste jongeren doorlopen draagt bij aan die scherpe focus op de toekomst en kan ook helpen om een volgende bestuursperiode nog meer positie te pakken in de regio en onze potentie waar te maken.

Overdracht aan nieuw bestuur

Naast die inhoudelijk input in de vorm van een visie op de toekomst van Maashorst in 2050, wil dit college deze bestuursperiode ook 'netjes opleveren'. We willen een nieuw bestuur in de gelegenheid stellen om wederom met een ambitieus programma voor Maashorst aan de slag te gaan. Als enige 'nieuwe' wens in deze kadernota, stellen wij daarom voor om een structureel bedrag van €500.000 op te nemen als vrije bestedingsruimte zodat een nieuw bestuur enige ruimte heeft om volgend jaar opnieuw een ambitieus bestuursakkoord te presenteren en meteen goed van start te gaan. Tot die tijd blijven wij al onze energie steken in het afronden van de ambities uit het huidige bestuursakkoord en blijven we samen bouwen aan een gemeente waar we oog hebben voor elkaar, waar ruimte is om te ondernemen en te experimenteren en waar we samen oplossingen zoeken voor uitdagingen van de toekomst.

Financiële hoofdlijn

Financiële hoofdlijn

Maashorst is een vitale en financieel gezonde gemeente. Dat is te danken aan het solide financiële beleid dat we eerder al voerden in de voormalige gemeenten Uden en Landerd. Deze lijn hebben we als nieuwe gemeente voortgezet. Daardoor beschikken we over een hoog weerstandsvermogen en een sterke algemene reserve. Dankzij deze stevige basis zijn de financiële problemen in Maashorst kleiner dan in veel andere gemeenten. Toch merken ook wij de gevolgen van de zogenoemde 'ravijnjaren'. De Voorjaarsnota van het Rijk biedt mogelijk wat verlichting tot 2028, maar lost de financiële tekorten voor de jaren daarna niet op.

Daarom nemen wij maatregelen om te zorgen voor een duurzame gezonde financiële huishouding richting de toekomst. Dat doen we uiteraard samen met uw raad: we sturen strak op onze uitgaven en zijn terughoudend met nieuwe plannen zonder financiële dekking. Toch blijft de financiële druk toenemen. In eerdere kadernota's konden we een sluitend meerjarenbeeld laten zien. In deze kadernota 2026 is dat helaas niet meer mogelijk.

Focus op afronding en goede overdracht

De kadernota 2026 is de laatste van dit college. Ook in financieel uitdagende tijden blijven wij vasthouden aan onze ambitie: een hoog voorzieningenniveau voor inwoners, ondernemers en bezoekers, en zo min mogelijk lasten voor onze inwoners. Gezien de financiële situatie, de ontwikkeling van onze organisatie en uitdagingen zoals de krapte op de arbeidsmarkt, kiest het college er opnieuw voor om in deze kadernota geen nieuwe beleidswensen op te nemen. De focus ligt op het afronden van het huidige uitvoeringsprogramma, dat is gebaseerd op het coalitieakkoord *Samen bouwen we Maashorst*. Daarnaast wil dit college zorgen voor een goede overdracht zodat een nieuw bestuur ook ambitieus aan de slag kan.

Duurzaam financieel perspectief

Ons college vindt het daarom belangrijk om een nieuw bestuur niet op te zadelen met grote financiële uitdagingen. We willen onze taken ook in financiële zin netjes overdragen met een duurzaam financieel perspectief voor de toekomst. Dankzij dat solide financieel beleid hebben we de mogelijkheid om de begrotingstekorten van de jaren 2026 tot en met 2028 ten laste te brengen van onze opgebouwde algemene reserve. Die opgebouwde reserves zijn ook per definitie bedoeld om in te zetten voor financiële tegenslagen. Het college kiest er niet voor om een beroep te doen op de algemene reserve als structureel dekkingsmiddel om jaarschijf 2029 sluitend te maken. We streven naar een sluitende begroting in 2029, zónder dat we daarvoor dan opnieuw onze algemene reserve hoeven aan te spreken. We nemen nu maatregelen die nodig zijn om op termijn weer een structurele goede balans te hebben tussen onze uitgaven en inkomsten.

We mogen in Maashorst trots zijn op het hoge voorzieningenniveau dat we hebben en waarvoor we samen ons best doen om het in stand te houden. Tegelijkertijd ontkomen we er niet aan om te onderkennen dat door dit hoge voorzieningenniveau onze uitgaven toenemen door stijgende kosten voor materiaal en personeel. Denk bijvoorbeeld aan de hogere loonkosten die naar aanleiding van de CAO-onderhandelingen met 7% stijgen, een extra structurele last van 1,5 miljoen. Dit terwijl onze inkomsten niet stijgen of zelfs afnemen. Daardoor ontstaat een disbalans die op de lange termijn niet houdbaar is. Dit vraagt om duidelijke en soms ook lastige keuzes. Zoals we eerder in de bestuurlijke hoofdlijn aangaven, heeft ook ons college ambities moeten bijstellen omdat de financiële ruimte ontbreekt. Dat geldt ongetwijfeld ook

voor uw raad. Door nu scherp te blijven sturen, zorgen we ervoor dat lastige besluiten niet doorgeschoven worden naar een volgend bestuur en kunnen we een volgend bestuur enige financiële ruimte bieden voor nieuwe ambities. Onze goede financiële positie geeft ons de tijd om noodzakelijke keuzes gefaseerd in te voeren. Maar voor een duurzaam financieel perspectief blijft een scherpe financiële sturing en balans tussen taken en middelen belangrijk. Dat betekent enerzijds kostenbewust zijn en blijven.

Anderzijds is het belangrijk om ook de inkomsten reëel mee te laten groeien met ambities en kostenstijgingen. Ook het vasthouden van het principe 'nieuw voor oud' als raad en college draagt bij aan die balans en ons doel om ook in de toekomst financieel gezond te blijven. Daarom hanteren we ook in 2026 dit principe: nieuw beleid met financiële impact moet volledig gedekt zijn. Dat kan door herschikking binnen het taakveld, bijstellen van andere ambities of vinden van extra inkomsten zoals subsidies.

Ook aan onze verbonden partijen hebben we gevraagd kritisch naar hun begrotingen te kijken. Kostenstijgingen moeten ze zoveel mogelijk intern opvangen, zonder deze door te berekenen aan de gemeenten. Veel verbonden partijen hebben hier inmiddels gehoor aan gegeven.

Project sluitende meerjarenbegroting

Om financieel gezond te zijn en te blijven, zijn we eind 2024 gestart met het project 'Sluitend maken van de meerjarenbegroting'. Dit project heeft als doel om in de meerjarenbegroting 2026-2029 in elk geval het jaar 2029 structureel sluitend te krijgen. Dit doen we volgens de 'watervalmethode' en we hebben uw raad in de afgelopen maanden op de hoogte gebracht van de stappen die deze methode inhoudt. Inmiddels hebben we stap 1 en 2 van de methode doorlopen. Een overzicht van de resultaten van stap 2 van de watervalmethode is opgenomen in bijlage 1.

Reëler begroten

In processtap 1 'meten is weten' hebben we intensief onderzocht op taakveldniveau waar sprake is van meerjarige onderbesteding. De afgelopen jaren bleek bij de jaarrekening steeds een fors rekening resultaat. Ook uw raad heeft hier meerdere keren aandacht voor gevraagd. De sturing hierop hadden we al aangescherpt wat ook zichtbaar is in het jaarrekening resultaat 2024 dat aanmerkelijk lager is. Met de analyse die nu is gemaakt is hier nog een laatste slag in gemaakt. Het resultaat is het vrijvallen van een bedrag € 1,7 miljoen. Hiermee voorkomen we dat we budgetten onnodig vasthouden terwijl dat op andere plekken nodig is om in te zetten. De ambities binnen het bestaande beleid geven we hiermee niet op, maar met deze maatregel brengen we de budgetten in lijn met het realisatietempo. Daar waar dit in de toekomst mogelijk anders is, hebben we de mogelijkheid om bij te sturen. We hebben daarbij ook kritisch gekeken naar onderdelen waar we structurele tekorten zien. Dat is op het gebied van jeugdhulp het geval. Hier is sprake van een autonome ontwikkeling die we ook terugzien in de jaarrekening. In deze kadernota is daarvoor dan ook extra budget van € 954.000 opgenomen.

Beter organiseren

In de 2e stap van de watervalmethode hebben we onderwerpen gekozen waarmee we besparingen kunnen realiseren of inkomsten kunnen vergroten. Het gaat bijvoorbeeld over hoe we omgaan met investeringen, hoe we personeelskosten doorbelasten en hoe we inkomsten laten meegroeien met kostenstijgingen. Als college zijn we kritisch op het verhogen van tarieven. Tegelijk nemen we onze verantwoordelijkheid om te zorgen voor een duurzaam financieel perspectief. Het financiële beeld in deze kadernota laat zien dat zulke keuzes nodig zijn.

Dat zijn geen makkelijke keuzes. Maar ze helpen om zwaardere bezuinigingen te voorkomen.

Zo herijken we het investeringsprogramma: we passen onze hoge ambities aan op wat we realistisch kunnen uitvoeren. Daarmee voorkomen we dat we financiële ruimte vasthouden die elders hard nodig is. Tegelijkertijd kijken we ook voorzichtig naar onze inkomsten. Maashorst heeft een hoog voorzieningenniveau. Daar zijn we trots op en dat willen we met elkaar graag vasthouden. Willen we dat voorzieningenniveau echter vasthouden en de stijgende kosten daarvoor dragen, dan is het logisch om de inkomsten ook mee te laten groeien. In de afgelopen jaren hebben we uiterst terughoudend geweest met het indexeren van bijvoorbeeld parkeer- en toeristenbelastingen. Dat is niet langer houdbaar. We moeten zoeken naar een eerlijke verdeling van de lasten over inwoners, bedrijven en bezoekers. Net als andere gemeenten vinden we dat ook bezoekers hierin mogen bijdragen. Onze parkeer- en toeristenbelasting is nu relatief laag vergeleken met omliggende gemeenten. We zien daarom ruimte om deze belasting stap voor stap te verhogen, zonder dat we onze kansen voor toerismeontwikkeling verliezen. We beseffen dat de belastingverhoging, ook al gaat het om kleine bedragen, weerstand kan oproepen. Daarom gaan we – na instemming van uw raad – met de ondernemers in het centrum en in de toeristische sector in gesprek over hoe we de verhoging invoeren.

Het indexeren van de parkeer- en toeristenbelasting zijn twee concrete maatregelen die we voorstellen om onze uitgaven en inkomsten in balans te brengen. Voor een duurzame financieel perspectief voor de langere termijn zonder het aanspreken van de algemene reserve zijn meer maatregelen nodig. Daarvoor worden in het kader van stap 2 van de watervalmethode meer mogelijkheden onderzocht die worden uitgewerkt in businesscases. Deze businesscases worden komende periode afgerond en nemen we mee bij het opstellen van de begroting. Voor een overzicht van de onderwerpen verwijzen we naar bijlage 1. In de toelichting op het structurele financiële beeld lichten we onze keuzes verder toe.

Vervolgstappen in het project sluitend maken meerjarenbegroting

Door deze eerste stappen in het project 'Sluitend maken van de begroting' is het tekort inmiddels met € 4 miljoen teruggebracht. Er blijft nu nog een structureel tekort van € 2 miljoen in 2029 over. Dat is ongeveer 1% van onze totale begroting. Dat is te overzien, zeker in vergelijking met de opgaven die andere gemeenten hebben om de financiële tekorten te dichten. Onze insteek is dat we met de voorstellen in deze kadernota én het afronden van processtap 2 en een deel van processtap 3, een structureel sluitende begroting kunnen aanbieden aan uw raad. De komende maanden zal duidelijk worden of die derde processtap nodig is om de begroting sluitend te kunnen maken. Om ook na 2029 een sluitende begroting te kunnen presenteren, doorlopen we dit jaar ook de overige stappen van de watervalmethode in een poging de inkomsten en de uitgaven geheel met elkaar in balans te brengen. Met elke stap neemt de impact op onze ambities en op de samenleving echter toe. Wij doorlopen deze stappen van de watervalmethode wel, maar vinden dat de keuzes die daarbij horen vooral aan het volgende bestuur zijn

Onzekerheid over compensatie van het Rijk

Daarbij moeten we ook alert blijven op mogelijke negatieve ontwikkelingen die ons financieel raken. Wereldwijde ontwikkelingen kunnen onverwachte financiële gevolgen hebben. Zo zagen we de afgelopen maanden al het effect van aangekondigde invoerheffingen op de wereldmarkt. Die onzekerheid is helaas een feit. Ook de compensatie die we als gemeente van het Rijk ontvangen blijft onzeker. In april 2025 presenteerde het kabinet de Voorjaarsnota. Daarin is voor 2026 en 2027 extra geld opgenomen voor gemeenten, onder andere voor het

accres en de jeugdzorg. Wat dit precies betekent voor Maashorst weten we pas zodra de meicirculaire verschijnt. Deze was nog niet beschikbaar toen we deze kadernota opstelden. Daarom is het financiële effect ervan nog niet meegenomen in de cijfers. Het college stelt uw raad voor om de uitkomsten van de meicirculaire niet mee te nemen in de besluiten die u nu op basis van deze kadernota neemt. De maatregelen die ons college in deze kadernota voorstelt, zijn naar onze mening noodzakelijk om het huishoudboekje ook in de toekomst op orde te houden ongeacht eventuele mee-of tegenvallers die de meicirculaire mogelijk nog brengt. Uw raad ontvangt over de meicirculaire een raadsinformatiebrief.

Conclusie

Nu dit college de laatste kadernota voorlegt, kunnen we concluderen dat Maashorst drie jaar na oprichting een gezonde gemeente is. Ook wij hebben te maken met stevige financiële uitdagingen door oplopende kosten en teruglopende inkomsten. Dit college loopt in dit laatste bestuursjaar niet weg voor lastige keuzes door te snijden in eigen uitgaven, ambities bij te stellen en inkomsten door parkeer- en toeristenbelasting stapsgewijs te indexeren waarmee we de impact voor onze inwoners en ondernemers zoveel mogelijk beperken. Op die manier kunnen we het voorzieningenniveau op peil houden én zorgt het college ervoor dat ook in financieel opzicht netjes wordt overdragen. Met deze kadernota 2026 houdt Maashorst goed zicht op een structureel sluitende begroting vanaf 2029 en zijn en blijven we een gezonde gemeente.

Financieel beeld op hoofdlijnen

Het overzicht hieronder toont de belangrijkste financiële uitkomsten. Een uitgebreide toelichting vindt u in het hoofdstuk Toelichting structureel financieel beeld. Belangrijk is om te melden dat een aantal elementen nog ontbreekt, zoals de uitkomsten van de meicirculaire en de actualisatie van onze treasury. Deze onderdelen verwerken we in de programmabegroting 2026. Daarnaast is in deze Kadernota geen structureel dekkingsplan opgenomen. Uw raad was dit in eerdere jaren wel gewend. De reden is dat er nog onzekerheid is over de compensatie vanuit het Rijk (via de meicirculaire), én dat er nog belangrijke bestuurlijke keuzes moeten worden gemaakt. Een deel van deze keuzes leggen we nu voor in deze Kadernota. Op basis van de uitkomsten hiervan nemen we het definitieve dekkingsplan op in de programmabegroting 2026.

Ondanks gezamenlijke inspanningen – strakke sturing, het beperken van uitgaven en het zoeken naar extra inkomsten – is de begroting voor de komende jaren niet sluitend.

Wij stellen voor om het tekort in de jaren 2026 tot en met 2028 ten laste te brengen van de algemene reserve. Dankzij zorgvuldig financieel beleid beschikt Maashorst over een gezonde reserve, bedoeld voor situaties zoals deze. De huidige financiële druk, mede door lagere bijdragen uit het gemeentefonds, maakt het gebruik van deze reserve volgens het college gerechtvaardigd. Tegelijk vragen wij uw raad om in dit laatste jaar vóór de verkiezingen terughoudend te blijven met nieuwe beleidswensen. Gebruik de algemene reserve alleen als dekkingsmiddel voor onvoorziene en onvermijdelijke situaties.

Bedragen x € 1.000 (V= Voordeel, N= Nadeel)					
Structurele begrotingssaldi 2025-2029	2025	2026	2027	2028	2029
Financiële stand vóór Kadernota 2026	V 963	N 9.789	N 5.494	N 4.779	N 4.718

Autonome ontwikkelingen/ algemene uitkeringen en loon- en prijsontwikkelingen	V 5	N 841	N 1.963	N 2.163	N 826
Sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029:					
- Processtap 1: Meten is weten	V 911	V 1.066	V 1.183	V 1.680	V 1.708
- Processtap 2: Beter organiseren (kansen)	V 575	V 1.572	V 1.729	V 2.007	V 2.326
Totaalresultaat project sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029	V 1.486	V 2.638	V 2.912	V 3.687	V 4.034
Budget nieuw beleid College/Raad	0	N 500	N 500	N 500	N 500
Saldo 2025-2029 (inclusief onttrekkingen/ stortingen algemene reserve)	V 2.454	N 8.492	N 5.045	N 3.755	N 2.010
Nog te onttrekken (V) of toegevoegd (N) aan de algemene reserve	N 2.454				
Saldo na toevoeging (V) aan de algemene reserve	0	N 8.492	N 5.045	N 3.755	N 2.010

Toelichting structureel financieel beeld

Toelichting structureel financieel beeld

Toelichting op het structureel financieel beeld 2025-2029

In deze kadernota 2026 presenteren we het voorlopige financiële beeld voor de periode 2025-2029. Na instemming met deze kadernota en de bijbehorende begrotingswijziging vormt dit het nieuwe meerjarenbeeld als voorbereiding op de programmabegroting 2026.

Structureel financieel beeld

We beginnen met het structurele financiële beeld. Hierop worden we beoordeeld door onze toezichthouder, de provincie Noord-Brabant. De zogenaamde 'ravijnjaren' 2026 en 2027 zijn duidelijk zichtbaar in dit overzicht. Het kabinet heeft inmiddels de Voorjaarsnota gepresenteerd. Hieruit blijkt dat gemeenten in 2026 en 2027 (gedeeltelijk) gecompenseerd worden voor het accres en de kosten voor jeugdzorg. De exacte gevolgen voor Maashorst zien we in de meicirculaire. De uitkomsten hiervan verwerken we in de programmabegroting 2026. Ons financiële doel is in elk geval een structureel sluitende begroting in het jaar 2029.

Project: structureel sluitend maken van de meerjarenbegroting 2026-2029

Via de VNG wordt er druk uitgeoefend op het kabinet voor extra middelen om alle gemeentelijke taken te kunnen uitvoeren. Tegelijk zijn we zelf gestart met een project om op termijn een structureel sluitende begroting te kunnen presenteren. De raad is hierover geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.

We gebruiken daarbij de watervalmethode van de VNG, die bestaat uit vijf processtappen. Elke volgende stap heeft meer impact. In stap 1 kijken we op basis van data en trends naar structurele ruimte, zonder dat dit gevolgen heeft voor de dienstverlening. Deze stap is afgerond en opgenomen in deze kadernota. Door kritisch te kijken naar alle budgetten is er in de jaarschijven 2025 tot en met 2029 ruimte gevonden.

Stap 2 - 'beter organiseren' - is bijna afgerond. In deze stap kijken we naar hoe we onze interne organisatie kunnen verbeteren. Dit moet leiden tot besparingen of hogere opbrengsten. Tijdens het project zijn ook risico's in beeld gebracht. Zowel kansen als risico's zijn uitgewerkt in projectopdrachten (business cases) en verwerkt in deze kadernota.

Verdere processtappen richting sluitend structureel financieel beeld

De structurele opgave richting een sluitende begroting blijft een belangrijk aandachtspunt. Omdat de meerjarenbegroting nog niet sluitend is en omdat bepaalde ontwikkelingen, zoals de uitkomsten uit de Meicirculaire, nog niet inzichtelijk zijn wordt er geanticipeerd dat vervolgstappen binnen de watervalmethode noodzakelijk zijn. De vervolgstappen vragen om meer ingrijpende afwegingen. Deze afwegingen kunnen gaan over het anders, soberder of in sommige gevallen niet meer uitvoeren van bepaalde taken. We zijn ons ervan bewust dat deze vervolgstappen gevoelig kunnen liggen. Tegelijk is niets doen geen realistische optie als we de structurele financiële balans op lange termijn willen herstellen. Het verdere vervolg en de eventuele afwegingen die daarbij horen wordt met u besproken in de auditcommissie. Aanvullende uitkomsten vanuit het project worden vervolgens opgenomen in de programmabegroting 2026. Door deze aanpak kunnen we stapsgewijs en zorgvuldig toewerken naar een structureel sluitende begroting, met oog voor bestuurlijke afwegingen, maatschappelijke effecten en realistische uitvoering.

Bedragen x € 1.000 (V= Voordeel, N= Nadeel)

Structurele begrotingssaldi 2025-2029	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi na 2e Tussentijdse rapportage 2024	V 869	N 9.577	N 5.273	N 4.634	N 4.634
Genomen raadsbesluiten na Begroting 2025/2e tussentijdse rapportage 2024 (zie bijlage 1)	V 163	V 118	V 77	V 95	V 156
Financiële gevolgen 1e tussentijdse rapportage 2025 (Bestaand beleid nog niet in de begroting opgenomen)	N 69	N 330	N 298	N 240	N 240
Financiële stand vóór Kadernota 2026	V 963	N 9.789	N 5.494	N 4.779	N 4.718
1. Autonome/ onontkoombare ontwikkelingen/ financieel technische aanpassingen	N 521	N 1.130	N 1.343	N 1.617	N 1.838
2. Algemene uitkering en loon- en prijsontwikkeling	V 526	V 289	N 620	N 546	V 1.012
<u>Sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029:</u>					
<i>Processtap 1: Meten is weten</i>					
3. Resultaat processtap 1: meten is weten	V 911	V 1.066	V 1.183	V 1.680	V 1.708
<i>Processtap 2: Beter organiseren</i>					
4.1 Herziening Meerjarig Investeringsprogramma (MIP)	V 575	V 612	V 500	V 510	V 566
4.2 Kostendekkendheid markten, evenementen en kermissen	0	V 30	V 30	V 30	V 30
4.3 Parkeerbelasting	0	V 914	V 1.097	V 1.279	V 1.462
4.4 Toeristenbelasting	0	V 16	V 102	V 188	V 268
<i>Kansen in processtap 2</i>	<i>V 575</i>	<i>V 1.572</i>	<i>V 1.729</i>	<i>V 2.007</i>	<i>V 2.326</i>
Totaalresultaat project sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029	V 1.486	V 2.638	V 2.912	V 3.687	V 4.034

5. Budget nieuw beleid College/Raad	0	N 500	N 500	N 500	N 500
Saldo 2025-2029 (inclusief onttrekkingen/stortingen algemene reserve)	V 2.454	N 8.492	N 5.045	N 3.755	N 2.010
Nog te onttrekken (V) of toegevoegd (N) aan de algemene reserve	N 2.454				
	0				

Toelichting structureel financieel beeld

1. Autonome/ onontkoombare ontwikkelingen/ financieel technische aanpassingen

Autonome of onontkoombare ontwikkelingen zijn externe ontwikkelingen die op de gemeente afkomen, en waar we weinig tot geen invloed op hebben. Deze ontwikkelingen kunnen niet worden uitgesteld. Ze zijn noodzakelijk om de continuïteit van onze organisatie te waarborgen of om wettelijke taken uit te voeren.

Onderstaande tabel toont de onontkoombare ontwikkelingen en de bijbehorende verwachte kosten vanaf 2025.

Bedragen x € 1.000 (V= Voordeel, N= Nadeel)

Autonoom / onontkoombare ontwikkelingen	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
Kosten afscheid huidige gemeenteraad en installatie nieuwe gemeenteraad			N 20			
Kosten politieke ambtsdragers bij een schaalvergroting naar 60.000 inwoners			N 179	N 179	N 179	N 179
Areaaluitbreiding groen			N 89	N 89	N 89	N 89
Meerkosten tijdelijke opvang huis- en hobbydieren (Hokazo)			N 42	N 42	N 42	N 42
Tijdelijke huisvesting bij basisschool 't Mulderke in Uden	486		N 4	N 97	N 96	N 95
Financieel technische aanpassingen zoals - Doorverdeling kostenplaatsen 2e Tussentijdse rapportage 2024 e.d. - Doorrekening kapitaallasten Meerjarig investeringsprogramma (MIP) - Hogere indexeringslonen en materialen volgens CBS (metaal-elektrotechniek) bij onderhoud gebouwen en installaties		V 393	V 56	N 144	N 482	N 767
Doorwerking jaarrekening 2024 - Structureel meer leges voor straatwerkvergoeding - Areaalontwikkeling OZB		V 40	V 102	V 162	V 225	V 288
Doorrekening jaarrekening 2024 Extra kosten Jeugdhulp		N 954	N 954	N 954	N 954	N 954
Totaal autonoom / onontkoombaar	486	N 521	N 1.130	N 1.343	N 1.617	N 1.838

2. Algemene uitkering en loon- en prijsontwikkeling

Ontwikkeling algemene uitkering

De meest actuele circulaire van het ministerie van BZK is de decembercirculaire 2024. Wat de financiële gevolgen van die circulaire zijn voor de gemeente Maashorst hebben we u toegelicht in de analyses van de Programmarekening 2024. In de nu voorliggende Kadernota 2026 passen we de begrote budgetten hierop aan. Verder hebben we in de prognose van de algemene uitkering de verwachte loon- en prijscompensatie (LPO) opgenomen. Die LPO is afkomstig uit het Centraal Economisch Plan 2025, gepubliceerd door het Centraal Planbureau. Deze LPO hanteren we ook voor de financieel technische uitgangspunten in deze kadernota, vandaar ook de opname van de LPO bij de overige budgetten in deze tabel.

Ontwikkeling CAO gemeenten, loonkosten

De ontwikkeling van lonen kent haar eigen dynamiek. We hanteren voor de prognose van de ambtenarenlonen de geldende CAO. De CAO liep echter af op 31 maart 2025. Inmiddels ligt er een nieuw bod met een looptijd tot en met 31 maart 2027. De verwachting is dat begin juni alle bonden (werkgever en werknemer) hun akkoord hierover geven. Wij hebben in de kadernota rekening gehouden met dit nieuwe cao-voorstel. Concreet betekent dit een stijging van de salarissen per 1 april 2025 met 2%. Op 1 oktober 2025 volgt een stijging van 1,85%. Op 1 juli 2026 volgt een loonstijging van 1,25% en tenslotte op 1 januari 2027 een laatste loonstijging van 1,6%. Deze kosten zijn ook van invloed op onze legestartieven, waar we kostendekkendheid nastreven. Dat wordt verder berekend in programmabegroting 2026.

Overige indexering LPO, budgetten, subsidies e.d.

In de kadernota is rekening gehouden met een loon- en prijsindexering van 2,2%. Dit is conform het Centraal Economisch Planbureau 2025. Hier wordt alleen van afgeweken wanneer er andere contractafspraken zijn gemaakt met instellingen of wanneer er bestuurlijk een ander besluit is genomen. Om de kostendekkendheid van de leges niet te verlagen zal indexering van de leges met 2.2% niet voldoende zijn. We houden er dan ook rekening mee dat we bij de begroting met een voorstel om de leges extra te verhogen om kostendekkendheid te behouden.

Bedragen x € 1.000 (V= Voordeel, N= Nadeel)

Ontwikkeling algemene uitkering en loon- en prijsontwikkeling	2025	2026	2027	2028	2029
Bruto verschil algemene uitkering decembercirculaire	V 264	V 259	V 442	V 606	V 2.164
Omzetten algemene uitkering van constante prijzen naar lopende prijzen in 2026 e.v..		V 3.150	V 3.150	V 3.060	V 3.060
Ontwikkeling CAO gemeenten, loonkosten (eindbod 17 april 2025)	V 701	N 517	N 1.611	N 1.611	N 1.611
Overige indexering LPO, budgetten, subsidies	N 439	N 2.601	N 2.601	N 2.601	N 2.601
Totaal	V 526	V 289	N 620	N 546	V 1.012

Project 'Sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029'

3. Processtap 1: Resultaat project " Sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029"

In processtap 1 'meten is weten' is gekeken waar structurele ruimte zit binnen exploitatie budgetten, kredieten en onbenutte reserves en voorzieningen. Het resultaat voor jaarschijf 2029 is € 1.708.000 voordeel in 2029. Dit voordeel komt voort uit de onderstaande elementen. Voor alle gevonden structurele ruimte in processtap 1 geldt dat dit geen impact heeft op de dienstverlening.

- *Taakveldanalyse (resultaat € 1.269.000 voordeel)*

Binnen de taakveldanalyse is bekeken of er structurele ruimte gevonden kon worden in de exploitatiebudgetten.

- *Analyse kredieten (resultaat € 429.000 voordeel)*

De actie 'analyse kredieten' bestaat uit een analyse omtrent de kredieten met als doel om hier structurele ruimte te vinden.

- *Analyse reserves en voorzieningen (resultaat € 10.000 voordeel)*

Binnen dit component wordt onderzocht of er nog ruimte gevonden kan worden binnen de huidige reserves en voorzieningen welke Maashorst heeft.

4. Processtap 2 voorlopig resultaat project 'Sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029'

In processtap 2 - 'beter organiseren' - kijken we naar de mogelijkheden om besparingen te realiseren of inkomsten te vergroten. Het gaat bijvoorbeeld over hoe we omgaan met investeringen, hoe we personeelskosten doorbelasten en hoe we inkomsten laten meegroeien met kostenstijgingen. Tijdens de uitvoering van het project zijn ook risico's in beeld gebracht. Zowel de kansen als de risico's zijn in deze stap uitgewerkt in projectopdrachten (business cases) en verwerkt in deze kadernota.

Kansen (positief effect in 2029: € 4.034.000)

1. Herziening meerjarig investeringsprogramma € 566.000 voordelig

Door realistischer te plannen in tijd en geld voorkomen we zogenoemd planningsoptimisme: het opnemen van meer investeringen dan feitelijk uitvoerbaar is. Niet-uitgevoerde investeringen houden namelijk onnodig structurele ruimte vast in de begroting. We hebben kritisch gekeken naar onze investeringsplanning. Investeringsplanningen zijn nu realistischer gespreid over de juiste jaarschijven. Daarnaast zijn we gestart met het hanteren van voorbereidingskredieten. Hiermee zorgen we voor een betere aansluiting tussen planning, uitvoering en financiering.

2. Kostendekkenheid markten, evenementen en kermissen € 30.000 voordelig

De tarieven zijn geactualiseerd om tot een hogere kostendekkendheid te komen.

3. Parkeerbelasting € 1.461.944 voordelig

Sinds 2012 heeft er geen indexatie plaatsgevonden van parkeertarieven terwijl de kosten wel blijven stijgen. Zo is de exploitatie van de parkeergarages in het centrum momenteel verlieslatend; de opbrengsten zijn niet voldoende om de kosten te dekken. Als er vanaf 2012 wel geïndexeerd was dan zou het parkeertarief nu ongeveer € 1,40 per uur bedragen in 2025. Rekening houdend met een verwacht indexatie percentage van 2,2% zou het parkeertarief ongeveer € 1,50 per uur bedragen in 2029. In het kader van duurzaam financieel beleid is het wenselijk om op de parkeertarieven van het centrum indexatie toe te passen. Om de impact van de indexatie te spreiden wordt er voorgesteld de verhoging te laten plaatsvinden via een ingroeimodel: € 1,25 per uur per 2026 per jaar stijgend tot uiteindelijk € 1,50 per uur in 2029. Vanaf 2030 en verder zal reguliere indexatie plaatsvinden. We gaan in overleg met het centrummanagement over de tijden waarbinnen betaald geparkeerd wordt.

4. Toeristenbelasting € 268.221 voordelig

We hebben als gemeente de toeristenbelasting onderzocht. Op basis van een benchmark onderzoek met buurgemeenten heeft de gemeente Maashorst lagere tarieven. Als gemeente Maashorst willen we tarieven hanteren die in lijn zijn met de buurgemeenten, maar dit zorgt ook voor een eerlijkere verdeling van de belastingdruk voor onze inwoners. Het voorstel is om de toeristenbelasting te verhogen. Om de impact van de herijking te spreiden stellen wij voor om dit te doen via een ingroeimodel. Om ondernemers de tijd te geven hierop te anticiperen voeren we de tariefstijging pas per 2027 in. Via het ingroeimodel is de stijging ten opzichte van de huidige situatie een verhoging in 2027 van 17% tot een verhoging van 50% in 2029.

Opmerking: Niet alle projectopdrachten uit processtap 2 zijn al uitgewerkt. De resultaten die nog volgen, worden opgenomen in de programmabegroting 2026.

5. Budget nieuw beleid College/Raad

18 maart 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. We vinden het belangrijk om het nieuwe college en de nieuwe raad financiële ruimte te geven om binnen deze Programmabegroting voor eigen accenten.

Toelichting incidenteel financieel beeld

Toelichting incidenteel financieel beeld

In onderstaande tabel staan de incidentele uitgaven weergegeven die worden gedekt door onze algemene reserve.

Bedragen x € 1.000:(V= Voordeel, N = Nadeel)

Incidentele begrotingssaldi 2025-2029 (V= Voordelig)	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
1. Saldo na 2e Tussentijdse rapportage 2024		N 2.218	N 750	N 250	N 250	0
2. Genomen raadsbesluiten na Begroting 2025/2e Tussentijdse rapportage 2024		0	0	0	0	0
3. Financiële gevolgen 1e tussentijdse rapportage 2025 (Bestaand beleid nog niet in de begroting opgenomen)		0	0	0	0	0
Financiële stand vóór Kadernota 2026		N 2.218	N 750	N 250	N 250	0
4. Autonome/ onontkoombare ontwikkelingen		0	0	0	N 1.400	0
Incidenteel begrotingssaldo 2024-2028		N 2.218	N 750	N 250	N 1.650	0
Reeds ten laste gebracht van de algemene reserve t/m 2e Tussentijdse rapportage 2024 en daarna genomen raadsbesluiten		V 2.218	V 750	V 250	V 250	0
Nog toe te voegen aan (-/-) of te onttrekken (+/+) aan de algemene reserve		0	0	0	N 1.400	0
Saldo 2025-2029 incl. onttrekkingen en stortingen algemene reserve		0	0	0	0	0

Toelichting Incidenteel financieel beeld

1. Saldi na 2e Tussentijdse rapportage 2024

De startpositie van de kadernota is het financieel saldo welke resulteert uit de tweede tussentijdse rapportage 2024, zoals die door de Raad is vastgesteld. De tweede tussentijdse rapportage 2024 is namelijk het laatste beslisdocument waarin de Raad de budgetten heeft aangepast, conform hun budgetrecht.

(Bedragen x 1.000, V= voordeel, N = Nadeel)

Incidentele begrotingssaldi 2025-2029 (V= Voordelig)	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo na 2e Tussentijdse rapportage 2024	N 2.218	N 750	N 250	N 250	0

2. Genomen raadsbesluiten na Begroting 2025/2e Tussentijdse rapportage 2024

Er zijn geen raadsbesluiten met incidentele gevolgen genomen die in deze kadernota verantwoord moeten worden.

3. Financiële gevolgen 1e tussentijdse rapportage 2025 (Bestaand beleid nog niet in de begroting opgenomen)

Er zijn geen incidentele resultaten voortkomende uit de eerste tussentijdse rapportage.

4. Autonome / onontkoombare ontwikkelingen / financieel technische aanpassingen

Autonome/onontkoombare ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die op ons afkomen en waar we als gemeente geen of weinig invloed op hebben. Het zijn ontwikkelingen die niet kunnen worden uitgesteld. Ze zijn onoverkomelijk en absoluut noodzakelijk voor de continuïteit van onze organisatie of om de verplichte taken uit te voeren.

De volgende tabel geeft de onontkoombare ontwikkelingen en bijbehorende te verwachten kosten weer vanaf 2025.

Bedragen x € 1.000, (V= Voordeel, N= Nadeel)

Autonome / onontkoombare ontwikkelingen / financieel technische aanpassingen	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
Eenmalige aanvulling t.b.v. overgang pensioenen bestuur naar ABP					N 1.400	
Totaal Autonome / onontkoombare ontwikkelingen / financieel technische aanpassingen					N 1.400	

Bijlage 1. Sluitend maken meerjarenbegroting 2026-2029

Wel/niet meegenomen voorstellen project 'Sluitend maken meerjarenbegroting' processtap 2 'beter organiseren'

Voorstel	Effect voorstel jaarschijf 2029
Voorstellen verwerkt in kadernota	
Jeugdhulp Binnen jeugdhulp is er sprake van ontwikkelingen; een stijging van het aantal jongeren in zorg, de toename van jeugdzorgproducten, complexere casussen en langdurigere zorgtrajecten. Deze ontwikkelingen zijn binnen het project 'Sluitend maken meerjarenbegroting' geïdentificeerd als risico en nader onderzocht. Geconcludeerd is dat de trends in de ontwikkelingen een structureel tekort vormen van 954k waardoor het huidige budget niet voldoende is. Dit is een autonome ontwikkeling en is ook als zodanig opgenomen.	€ 954.000 (opgenomen onder autonome ontwikkelingen)
Parkeeropbrengsten De parkeeropbrengsten zijn onderzocht om te kijken of hier mogelijkheden zijn voor het verhogen van de opbrengsten. We hebben vanuit diverse invalshoeken de parkeeropbrengsten benaderd. De onderstaande scenario's zijn geïdentificeerd: • Indexatie parkeeropbrengsten • Tijdsduur betaald parkeren verlengen • Gebied betaald parkeren vergroten met de Losplaats en de Botermarkt • Prijsverhoging bestaande parkeervergunningen • Parkeerregulering invoeren in de ring om het centrum (aantal parkeervergunningen verhogen) • Intensiever handhaven • Uden als winkelcentrum promoten • Betaald parkeren in de kernen	€ 1.462.944
<u>Gekozen scenario college:</u> Het college heeft, na afweging, voor de volgende scenario's gekozen: • Indexatie parkeeropbrengsten centrum (middels ingroeimiddel) en • We gaan in overleg met het centrummanagement over de tijden waarbinnen betaald geparkeerd wordt.	
Toeristenbelasting	€ 268.221

Bepaling juiste niveau toeristenbelasting op basis van benchmark onderzoek met buurgemeenten. De scenario's die uitgewerkt zijn betreffen: • Huidige situatie 0% verhoging; • Verhoging tarief met 50%; • Verhoging tarief met 100%; • Gedifferentieerde verhoging campings 50% en hotels met 100%. <u>Gekozen scenario college</u> • Verhoging van tarief met 50%. Hierdoor komen de tarieven in lijn met de buurgemeenten en worden de belastingdruk eerlijker verdeeld en komt deze niet alleen bij onze inwoners terecht.	
Verbetering aanpak herijking MeerjarenInvesteringsprogramma (MIP) Door realistischer te plannen in tijd en geld voorkomen we zogenoemd planningsoptimisme: het opnemen van meer investeringen dan feitelijk uitvoerbaar is. Niet-uitgevoerde investeringen houden namelijk onnodig structurele ruimte vast in de begroting. Hierbij hebben we alle voorgenomen investeringen beoordeeld of deze nog in het juiste begrotingsjaar staan, goed gefaseerd zijn in tijd en of het investeringsbedrag nog reëel is. Daarnaast is bekeken of de afschrijvingstermijnen nog voldoen aan de realiteit.	€ 566.000
Kostendekkende evenementen (deelresultaat) Onze legestarieven voor evenementen zijn al jaren niet kostendekkend, met name door het niet doorbelasten van het elektriciteitsverbruik. Door het college is het scenario onderzocht wat de impact is indien dit wel doorbelast gaat worden, waardoor de kostendekkendheid van het evenemententarief verder wordt verhoogd. Het voorstel is om het elektriciteitsverbruik door te gaan belasten naar de organisatoren van evenementen om te komen tot een hogere kostendekkendheid. Verder wordt nog onderzocht of een verdere differentiatie in de omvang van het evenement leidt tot een eerlijke verdeling van de legestarieven.	€ 30.000
Onderzochte voorstellen, maar niet meegenomen en/of voorstellen zonder financieel effect	
Kostendekkendheid leges economie en gebiedsontwikkeling Projectopdracht vervallen, geschatte impact (<1k) weegt niet op tegen de uitwerking van een mogelijk voorstel.	<€ 1.000
Kostendekkendheid leges privé-gehandicaptenparkeerplaats De leges voor de aanvraag van een privé-gehandicaptenparkeerplaats zijn niet kostendekkend. De	€ 11.000

kostendekkendheid is ongeveer 10%. Het hanteren van het principe 100% kostendekkendheid zou zorgen voor een stijging van de lege van 133 EUR (gemiddeld) naar 1.504 EUR. Dit is niet wenselijk voor deze doelgroep.	
Huishoudelijke Verzorging ZIN	€ 0
Onderzoeken of binnen de huishoudelijke verzorging ZIN een structurele vergoeding verwacht wordt gerelateerd aan niet nagekomen prestatieafspraken van derden conform de overeenkomst.	(Kans niet aanwezig, niet financieel meegenomen)
<u>Nader uit te werken projectopdrachten</u>	
Verbeteren doorbelasten personeelskosten	
Onderzoek naar mogelijkheden om de huidige doorbelasting van personeelskosten aan onder andere investeringen en overige componenten verbeteren.	Nader te bepalen
Onderwijshuisvesting	
We verwachten diverse nieuwbouw- en uitbreidingsprojecten voor scholen, hiervoor zijn nog geen kredieten opgenomen mede omdat de aanvragen nog in behandeling zijn. Het moment van definitieve toezegging van een aanvraag vind pas plaats na het opstellen van de meerjarenbegroting. Om wel een reëel beeld van de meerjarenbegroting te kunnen presenteren wordt onderzocht welke lasten dit mogelijk met zich zou mee brengen.	Nader te bepalen
Kostendekkendheid leges omgevingswet	
Onderzoek naar kostendekkendheid leges omgevingswet en of er kansen zijn om de kostendekkendheid te verhogen.	Nader te bepalen
Subsidies	
Bekijken in hoeverre er nog kansen zijn om aanvullende subsidies te benutten.	Nader te bepalen
Kostendekkendheid leges burgerzaken	
Onderzoek naar de kostendekkendheid leges van afdeling burgerzaken en of er kansen zijn om de kostendekkendheid te verhogen.	Nader te bepalen
Terugbrengen inhuur	
De mogelijkheden voor het terugdringen van inhuur onderzoeken.	Nader te bepalen
Kostendekkendheid commercieel vastgoed	
Onderzoek in hoeverre de portefeuille commercieel vastgoed kostendekkend is en of hier nog aanvullende kansen zijn.	Nader te bepalen
Energieverbruik	
Financiële vertaling ambities verduurzaming en geraamde investeringen.	Nader te bepalen
Maashorst reserve IBN	Nader te bepalen

Binnen de werkvoorzieningsschap is een financiële reserve welke gereserveerd is voor de gemeente Maashorst. Er wordt onderzocht in hoeverre de inzet van deze reserve kan bijdragen voor Maashorst.

Bijlage 2. Reeds genomen raadsbesluiten

Genomen raadsbesluiten na Programmabegroting 2025/2e Tussentijdse rapportage 2024

Genomen raadsbesluiten na programmabegroting 2025/ tweede tussentijdse rapportage 2024

We hanteren als uitgangspunt dat alle besluiten met financiële gevolgen zijn voorzien van een begrotingswijziging, waarin ook de dekking is geregeld. Deze budgetdiscipline hebben we hoog in het vaandel. Toch kan het voorkomen (bij uitzondering en uiteraard alleen bij goede redenen), dat we u om een raadsbesluit vragen waarbij nog geen dekking aanwezig is. In die gevallen bent u daarvan op de hoogte en accepteert u het gevolg dat nog dekking gezocht moet worden in het éérstvolgende P&C-document. In dit geval de kadernota 2026.

Bedragen x 1.000 (V= Voordeel, N = Nadeel)

	Investering	2025	2026	2027	2028	2029
1. Beheerplan groen en recreatieve voorzieningen (vrijval budget, Raadsbesluit 12-12-24)		V 188	V 181	V 174	V 168	V 168
2. Omklap N605 Volkel (inclusief aansluiting N254-industrielaan en N264-Zeelandsedijk)						N 12
3. Accommodatiebeleid en tarifiering maatschappelijk vastgoed (Raadsbesluit 03-04-2025)		N 25	N 63	N 97	N 73	
Totaal genomen raadsbesluiten		V 163	V 118	V 77	V 95	V 156

Bijlage 3. De drie financiële pijlers

De drie financiële pijlers van ons financieel beleid

De drie financiële pijlers zijn een vast onderdeel van ons financieel beleid. In de programmabegroting lichten we deze toe onder de titel "gevolgen programmabegroting voor de financiële positie". In deze kadernota is het geen afzonderlijke paragraaf, maar we gaan wel kort in op de effecten van deze nota op onze financiële pijlers.

Structureel sluitende begroting

Uitgangspunt van ons financieel beleid is dat we een structureel sluitende meerjarenbegroting presenteren. Door de zogenoemde 'ravijnjaren' 2026 en 2027 is dat voor de volledige begrotingsperiode op dit moment niet realistisch. Deze jaren laten aanzienlijke tekorten zien, mede als gevolg van landelijke ontwikkelingen. Tegelijkertijd blijft het ons doel om in elk geval vanaf 2029 een structureel sluitende begroting te realiseren. Waar mogelijk streven we ernaar om ook de tussenliggende jaren, waaronder 2026 en 2027, verder sluitend te maken. De exacte ruimte hiervoor hangt mede af van de uitkomsten van de meicirculaire en de verdere stappen uit het project 'structureel sluitend maken van de meerjarenbegroting 2026-2029'. Deze verwerken we in de programmabegroting 2026.

Risicomanagement en risicobeheersing

De risico's worden periodiek geactualiseerd en afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Daaruit volgt een weerstandsratio. Met de raad is afgesproken dat deze tussen 1 en 2 moet liggen. Bij de afsluiting van het boekjaar 2024 bedroeg de weerstandsratio 6,78 (in 2023 was deze 5,99). Vanaf 2026 vormt het sluitend krijgen van de begroting 2026 en een structureel sluitende jaarschijf 2029 een uitdaging. Ons streven is om daarbij geen structureel gebruik te maken van de algemene reserve als dekkingsmiddel. Met het opstellen van de programmabegroting 2026 wordt een doorkijk gemaakt wat de impact zal zijn op onze financiële weerstand.

Financiering

De derde pijler van ons financieel beleid betreft de financieringsbehoefte. In de kadernota 2026 is voor € 4.052.715 aan vervangingsinvesteringen opgenomen. Dit vormt het belangrijkste effect op onze financieringsbehoefte voor de komende periode. Gezien de al eerder geraamde investeringen verwachten we dat in 2026 een langlopende lening moet worden afgesloten. De exacte hoogte van deze lening is op dit moment nog afhankelijk van verschillende factoren, zoals de voortgang van lopende investeringen en de opbrengsten uit de grondexploitatie.

Voor de opgenomen nieuwe investeringen zijn de bijbehorende rentelasten verwerkt in deze kadernota. Een precieze berekening en inschatting van onze toekomstige leningenportefeuille nemen we op in de programmabegroting 2026.

Deze drie pijlers worden in de nog op te stellen programmabegroting 2026 opnieuw doorgerekend en uitgebreider toegelicht.

Bijlage 4. Financieel technische uitgangspunten 2026

Financieel technische uitgangspunten

Voor het opstellen van de programmabegroting is het wettelijk verplicht om in ieder geval de uitgangspunten uit de meicirculaire te hanteren. Daarbij gaat het met name om de daarin gepubliceerde cijfers voor loon- en prijscompensatie. Bij het opstellen van dit document uit onze P&C-cyclus - deze kadernota - is de meicirculaire echter nog niet beschikbaar. Daarom baseren we ons op de meest actuele informatie vanuit het Rijk. In dit geval gebruiken we de gegevens uit het Centraal Economisch Plan 2025 (februari 2025) van het Centraal Planbureau. De financiële gevolgen van deze financieel-technische uitgangspunten hebben we in beeld gebracht en opgenomen in het bestedings- en dekkingsplan 2025 en verder.

In onderstaande tabel ziet u de financieel-technische uitgangspunten die we hanteren voor de programmabegroting 2026.

Onderwerp	Algemene uitgangspunt voor 2026
Algemeen	We dekken structurele uitgaven met structurele inkomsten.
Algemeen	Onze ramingen zijn volledig, realistisch en haalbaar.
Algemeen Raming bestaand beleid	Lasten en baten worden op bestaand beleid geraamd, inclusief de besluitvorming van de raad tot en met juli voorafgaand aan de begroting.
Algemeen Raming nieuw beleid	Nieuw of gewijzigd beleid toetsen we aan de financieel beschikbare ruimte. Nieuw beleid op basis van het Bestuursakkoord wordt als zodanig toegelicht. Voor deze kadernota is besloten om geen nieuw beleid op te nemen. Dit gelet op de financiële situatie en het feit dat we 2026 zien als afrondingsjaar van ons huidige coalitieakkoord en bijbehorend uitvoeringsprogramma.
Aantal inwoners Maashorst	Voor de rekeneenheid voor het aantal inwoners per 1 januari van het begrotingsjaar hanteren we de meest actuele cijfers. Voor de meerjarenprognose hanteren we bij voorkeur 'De ontwikkelingen van de bevolking in Noord-Brabant, 2023-2040. (Bron: 'De Bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant' van Provincie Noord-Brabant).

Aantal woonruimten Maashorst	De rekeneenheid van aantal woonruimten per 1 januari van het begrotingsjaar is op basis van de betalingsspecificatie algemene uitkering april 2025 (woonfunctie, logiesfunctie, uitwonende studenten).
Algemeen uitgangspunt lonen en prijzen	In het begrotingsjaar ramen we op basis van lopende prijzen. Bij de berekening van de jaren daarna houden we deze lijn constant. Dat doen we omdat het eenvoudiger is om constante prijzen te hanteren. Het eerste jaar hanteren we prijzen conform de lopende loon- en prijsontwikkeling. Voor de jaren daarna houden we de stijging op 0. Deze aanpak geeft minder kans op fouten, is minder bewerkelijk en laat minder ruimte voor uitzonderingen.
Prijsstijging (LPO)	Voor de prijsstijging in 2026 baseren we ons op de verwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB) zoals vastgelegd in het CEP 2025. Hierbij hanteren we de LPO indexering 2026 (2,2%). Daar waar prijsstijgingen contractueel vastgelegd zijn, houden we vast aan die percentages.
Prijsstijging meerjarenbegroting	In de meerjarenbegroting hanteren we constante prijzen.
Personeelskosten	De loonkosten van het gemeentelijk personeel berekenen we op basis van de vastgestelde formatie.
	De ontwikkeling van lonen kent haar eigen dynamiek. We hanteren voor de prognose van de ambtenarenlonen de geldende CAO. Er ligt een nieuw bod met een looptijd tm 31 maart 2027. De verwachting is dat begin juni alle bonden (werkgever en werknemer) hun akkoord hierover geven. Wij hebben vooruitlopend hierop in de kadernota rekening gehouden met deze nieuwe CAO. Concreet stijgen de salarissen per 1 april 2025 met 2%. Op 1 oktober 2025 volgt een stijging van 1,85%. Op 1 juli 2026 volgt een loonstijging van 1,25% en tenslotte op 1 januari 2027 een laatste loonstijging van 1,6%.
Werkkostenregeling	Voor de werkkostenregeling is maximaal het wettelijk toegestane budget beschikbaar van 1,92% over de 1e € 400.000 en daarna 1,18% van de fiscale loonsom.
Onroerendezaakbelasting (voor berekening algemene uitkering)	Voor de waardebepaling van woningen en niet-woningen hanteren we de prognoses van het ministerie van BZK, zoals vermeld in de bevoorschotting van de algemene uitkering.

Onroerendezaakbelasting (voor berekening opbrengst OZB)	De totaalopbrengst wordt voor 2026 verhoogd met de LPO-index 2026 (2,2%). Eventuele extra verhogingen lichten we toe als nieuw beleid in het bestedings- en dekkingsplan.
Tarievenbeleid	Voor de tarieven van rioolheffing en afvalstoffenheffing gaan we uit van 100% kostendekking. Leges bepalen we op basis van begrote en afgesproken kostendekkendheidspercentages
Gronden	Het aantal geraamde m2 grondverkopen is gebaseerd op de actuele en te verwachten afzetprognose voor woningen en bedrijventerreinen, zoals vastgelegd in het MJF2024. De grondprijzen per complex zijn conform het grondprijsbeleid 2025.
Te ontvangen huren	We verwerken de contractueel overeengekomen prijsaanpassingen. Voor de overige ramingen sluiten we aan bij de LPO-index 2026 (2,2% 2026).
Subsidies	Voor de indexering houden we vast aan de LPO index 2026 (2,2%).
Algemene uitkering	We ramen de algemene uitkering uit het Gemeentefonds op basis van de meicirculaire 2025. De algemene uitkering zien we als vrij besteedbare middelen ter dekking van de voorstellen van college en raad. Wij volgen hierbij de Financiële verhoudingswet. We begroten de middelen uit de algemene uitkering centraal in programma 10 Bedrijfsvoering en inkomsten, tegen lopende prijzen voor het begrotingsjaar en tegen constante prijzen voor de jaren daarna. Alleen in gevallen waarbij actief een decentralisatie-uitkering wordt aangevraagd, worden die middelen ook voor dat doel geoormerkt. Alle overige uitkeringen die we via de algemene uitkering ontvangen, zien we als 'algemene middelen' die we als zodanig ook betrekken bij de integrale afweging bij het begrotingstraject. Teams kunnen aanvragen voor decentralisatie-uitkeringen doen door het opstellen van een inhoudelijk plan en onderbouwing van het benodigd budget. Dit plan en budget moeten ze laten vaststellen door het college van burgemeester en wethouders. Na goedkeuring door college worden de middelen overgeheveld naar de decentrale budgetten. Bij feitelijke overheveling van taken en middelen vanuit het Rijk begroten we de hierbij behorende middelen decentraal.
Verbonden partijen	De bijdragen voor verbonden partijen zijn gebaseerd op kadernota's en begrotingen 2026 van de verbonden partijen.
Rente	Voor de berekening van de totale rentekosten tellen we eerst alle betaalde rentebedragen over aangetrokken lang- en kortlopende gelden op. Daarna trekken we daar de terugontvangen rente van derden van af. We berekenen 0,9% rente (was 0,9% in 2024) over onze eigen financieringsmiddelen (renteomslag). We hanteren de rentenotitie van het BBV.
Rente langlopende geldleningen	Voor de toekomstige financieringsbehoefte rekenen we een rentepercentage voor langlopende

	leningen 25 jaar van 3,0% (was 3,0,% in 2024).
Rente grondbedrijf	Vanaf 2016 was in verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor grondexploitaties de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere toerekening van rente aan de grondexploitaties. Hiermee is de noodzaak voor een afwijkend rentepercentage voor grondexploitaties vervallen en moet voor het grondbedrijf ook de rente-omslag gebruikt worden volgens de laatste rentenotitie van de BBV.
Rente voorzieningen	Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan, tenzij voorzieningen op contante waarde zijn gewaardeerd. Voor Maashorst betreft dit momenteel de voorziening begrafenisrechten. Indirect betreft het ook de voorziening pensioenverplichtingen, maar daar is de rente opgenomen in de berekening van Raet/Visma.
Afschrijving	Het afschrijvingsbeleid dat wij hanteren, is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Maashorst (december 2024) Afschrijving start in het jaar volgend op het jaar van gereedkomen of verwerven van het kapitaalgoed.
Overhead	Overhead wordt niet doorbelast. Die rekenen we alleen toe aan grondexploitaties en investeringen. Daar waar sprake is van 'tarieven' berekenen we de overhead extracomptabel (handmatig, na verzameling van alle noodzakelijke informatie)
Vervangingsinvesteringen	In de meerjarenbegroting maken we onderscheid tussen uitbreidings- en vervangingsinvesteringen. Vervangingsinvesteringen inventariseren en beoordelen we bij de kadernota. Bij noodzaak tot vervanging nemen we de lasten op in het basisbeeld. We gaan daarbij uit van de inventarisatie van

	investerings, zoals opgenomen in het MIP.
Incidentele budgetten	Incidentele budgetten die in het betreffende begrotingsjaar niet zijn ingezet, vallen bij het jaarverslag vrij in het jaarrekeningresultaat. Als het college toch vindt dat het budget beschikbaar moet blijven, dan kunnen we dit opnemen in het raadsvoorstel tot overhevelen van budgetten (december) en eventueel daarna nog melden in het jaarverslag. Daarna volgt besluitvorming door u als raad.
Onvoorzien	De stelpost onvoorziene uitgaven gebruiken we alleen voor het opvangen van incidentele tegenvallers, die onvoorzien, niet uit te stellen en onontkoombaar zijn. De hoogte van de stelpost onvoorziene uitgaven is € 45.000 structureel. Het college kan beschikken over de inzet van de stelpost onvoorzien gedurende het lopende boekjaar. Het college informeert uw raad via de reguliere P&C-cyclus over de inzet.

